

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Київський інститут залізничного транспорту

Факультет управління залізничним транспортом

Кафедра екології та безпеки життєдіяльності

Затверджую

В. о. завідувача кафедри ЕБЖ

Олена СОРОЧИНСЬКА

Протокол №1 від «30» серпня 2023 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Кандидат історичних наук, доцент СОРОЧИНСЬКА Олена Леонідівна
E-mail	ellena06.84@ukr.net
Навчальна дисципліна	ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
Офіційна назва освітньої програми	Екологія транспортної інфраструктури
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 «Природничі науки»
Спеціальність	101 «Екологія»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Мета вивчення дисципліни	Вивчення навчальної дисципліни «Основи сталого розвитку» пов'язане з розширенням екологічного світогляду студентів, ознайомлені з сучасною екологічною ситуацією у світі, основними тенденціями наукових досягнень у сфері сталого розвитку, ознайомленням студентів з сукупністю дестабілізуючих факторів впливу на сучасне суспільство з урахуванням економічних, екологічних і соціальних аспектів; формуванням оцінки і відповідальності за використання ресурсів задля забезпечення потреб та оцінити наслідків для теперішнього і наступних поколінь

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов
Загальні компетентності	ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	ФК1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. ФК2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук. ФК5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю. ФК6. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління. ФК11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1

Тема 1. Теоретично-концептуальні засади сталого розвитку.

План теми:

1. Історія виникнення концепції сталого розвитку.
2. Суть концепції сталого розвитку.
3. Рівні та принципи сталого розвитку.

Тема 2. Соціоекологічні аспекти стратегії сталого розвитку. Екологічна політика і стратегія сталого розвитку.

План теми:

1. Соціоекологічні аспекти сталого розвитку. Екологічна політика.
2. Поняття й сутність індексу людського потенціалу.
3. Цілі розвитку тисячоліття та їх взаємозв'язок зі стратегією національної екологічної політики України.

Тема 3. Стратегія сталого розвитку України.

План теми:

1. Історія розвитку концепції сталого розвитку в Україні.
2. Загальні положення Стратегії сталого розвитку України.
3. Обґрунтування необхідності розроблення Стратегії.
4. Стратегічні завдання сталого розвитку України в галузі екології.
5. Шляхи та засоби реалізації державної політики сталого розвитку.
6. Етапи реалізації стратегії.

7. Індикатори сталого розвитку.

Тема 4. Моделювання і прогнозування екологічного ризику при визначенні стратегії сталого розвитку.

План теми:

1. Екологічний ризик. Визначення та основні поняття.
2. Моделювання. І прогнозування екологічного ризику.
3. Управління екологічним ризиком для забезпечення сталого розвитку.
4. Комунікація екологічного ризику при сталому розвитку регіонів.

Модуль 2

Тема 5. Стратегія сталого розвитку природного заповідного фонду (ПЗФ)

План теми:

1. Загальна характеристика біорізноманіття України, його сучасний стан, тенденції зміни та проблеми збереження.
2. Величина рекреаційного навантаження на ПЗФ.
3. Шляхи забезпечення сталого розвитку ПЗФ України.

Тема 6. Еколого-економічні аспекти стратегії сталого розвитку.

План теми:

1. Економічне зростання і охорона навколишнього середовища.
2. Висока ресурсо- та енергоємність української економіки як загроза сталості розвитку.
3. Стратегічні завдання сталого розвитку України у сфері екологічно збалансованого розвитку економіки.
4. Шляхи та засоби реалізації державної політики сталого розвитку в економічній та фінансовій сферах.

Тема 7. Стратегія сталого управління урбоекосистемою.

План теми:

1. Основні принципи сталого розвитку населених пунктів.
2. Особливості переходу міст України на шлях сталого розвитку.
3. Технологія сталого розвитку міста.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	ПРН-03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. ПРН-07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду. ПРН-12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поведження з виробничими та муніципальними відходами. ПРН-13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.
-------------------------------	--

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю		Поточний контроль – 40 балів Проміжний контроль - 40 балів Підсумковий контроль – (ЗАЛІК) - 20 балів	
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ			
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен, залік).			
Підсумкові бали навчальної дисципліни		= Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)	+ Кількість балів за підсумковим контролем
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-20		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. – 446с. http://dglb.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/5822/1/Bogolubov_Strategij%20stalogo%20rozvutku.pdf
2. Коломієць Л.В. Стратегія сталого розвитку: Навч. посібник / Л.В. Коломієць. – Кропивницький: 2019. – 126 с. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/9215/1/%D0%A1%D0%A1%D0%A0%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
3. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf
4. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: Навчальний посібник /Наталія Кареева, Роман Корпан, Тарас Коцко, Ігор Недін, Суми: Університетська книга, 2015. – 384 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про енергетичну ефективність». Редакція від 22.03.2023, підстава - 2953-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text>
2. Селезньова Г. О. Сутність та складові елементи стратегії енергозбереження підприємства // Г. О. Селезньова. – *Економіка і суспільство*. – Вип. 13. – 2017. – С. 711-715.
3. Екологічна безпека сталого розвитку / Г.О.Обиход. – Профкнига, 2019. – 344 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://mepr.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.
2. <https://paeu.com.ua/> - Офіційний сайт асоціації професіоналів довкілля «ПАЕУ».
3. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної ради України.
4. <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/ekologichna-politika-ukraini-cili-napryami-ta-instrumenti-realizacii/> - Екополітика